

VV-besluitnota

Registratienummer:
20.030464

De verenigde vergadering

besluit:

1. Een voorbereidingskrediet van €450.000,- te verstrekken voor de vervanging van de vier balgstuwen in de Ringvaart Haarlemmermeer.

Context

Het bestaande systeem van noodkeringen in het boezemwatersysteem speelt een belangrijke rol bij de bestrijding van waterstaatkundige calamiteiten. Rijnland is verantwoordelijk voor de instandhouding van de noodkeringen. In de afgelopen 20 jaar zijn voor de instandhouding van de noodkeringen nauwelijks noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

In 2017 is onderzoek gedaan naar nut en noodzaak van de noodkeringen. Daaruit kwam dat de baten naar verwachting ruim hoger zijn dan de kosten. Vervolgens heeft in maart 2018 uw VV besloten tot uitwerking van verschillende onderhoudsopties voor Rijnlands belangrijkste noodkeringen: de vier balgstuwen in de Ringvaart Haarlemmermeer

(https://corsa.rijnland.net/scripts/wsis.dll/WService=ws_corsa/api/file?object_type=S&object_id=18.017932).

Deze uitwerking is nu gereed en heeft geresulteerd in een aantal afgevalen varianten en uiteindelijk twee overblijvende gelijkwaardige opties voor vervanging van de balgstuwen, inclusief vergelijkende kostenconsequenties. Zie bijlage 1.

De verwachte vervolgbesluitvorming over balgstuwen is opgenomen in de overdrachtsdocumenten begin 2019 bij de bestuurswisseling, maar niet in het MJP 2020-2023, mede omdat de resultaten van het onderzoek naar de vervangingsopties en de kosten er nog niet waren. Uit het onderzoek blijkt nu dat de vervangingskosten voor de balgstuwen tot ca. €3,6 mln per balgstuw kunnen zijn. De verwachte baten zijn dan nog altijd hoger dan de kosten. (Baten: de te voorkomen economische schade; daarnaast worden mogelijk evacuatie voorkomen.)

De besluitvorming over de balgstuwen stond op de bestuursagenda gepland in de VV van maart 2020. Een besluitvoorstel ligt nu wat later voor omdat het onderzoek enige maanden uitliep. Bovendien liepen we aan tegen de vraag of besluitvorming kan doorgaan vooruitlopend op een nieuw MJP. Bij de ontwerpfase die we voor balgstuwen nu ingaan, hoort volgens Rijnlands financiële regels een voorbereidingskrediet. Zie voor de financiële consequenties verder onder argument 1.5.

Argumenten

1.1 De kosten wegen ook bij hogere vervangingskosten op tegen de baten:

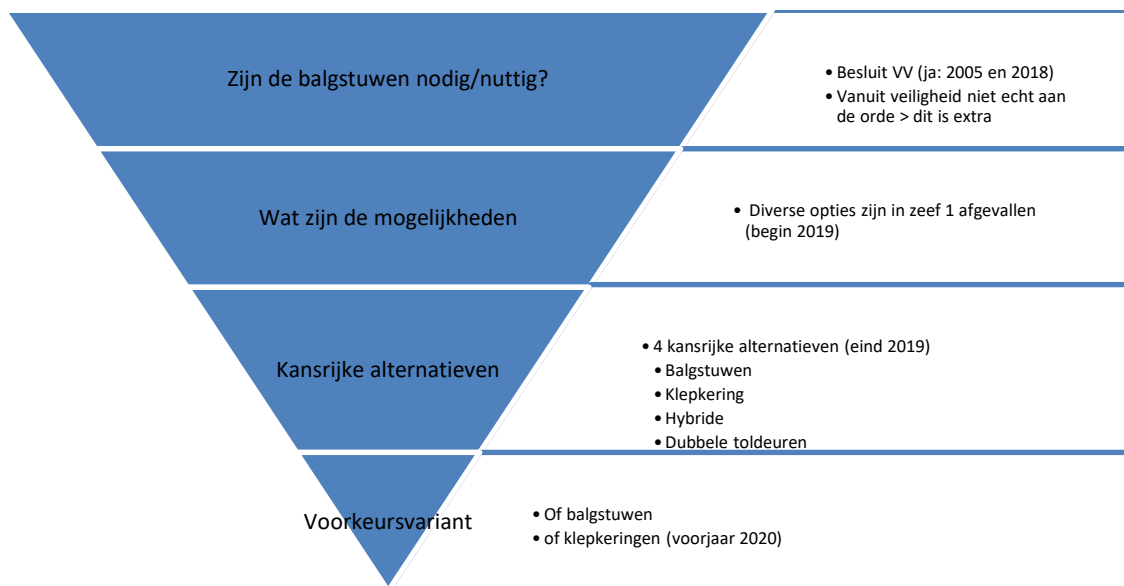
Uit het onderzoek dat in 2018 is gepresenteerd, blijkt dat het systeem van noodkeringen zorgt voor een dusdanige afname van de potentiële schade, dat de onderhoudskosten van de noodkeringen daar in principe niet tegen opwegen. Hoewel de kans dat het mis gaat klein is (kleiner dan 1/10.000 jaar), is de schade die in betreffende situaties kan worden voorkomen hoog: deze loopt in de tientallen tot honderden miljoenen euro's, afhankelijk van welke polder wordt getroffen. De

kosten van beheer en onderhoud van de noodkeringen vallen daarbij in het niet. Dit ondanks dat er nu mogelijk investeringen tot €3,6 miljoen per locatie nodig zijn om de balgstuwen inzetbaar te houden.

In de nu uitgewerkte onderhoudsopties (bijlage 1) zijn de kosten voor vervanging van de vier balgstuwen binnen Rijnland bepaald. Deze vallen hoger uit dan in 2018 op hoofdlijnen ingeschat is. Voor de vier betreffende compartimenten is de kosten-baten verhouding opnieuw bepaald, bij de nieuwe kosten. Hieruit blijkt dat ook bij hogere kosten de noodwaterkeringen in de compartimenten met de balgstuwen meer opleveren dan ze kosten. Alleen bij één compartiment zijn de kosten marginaal hoger dan de baten (compartiment Braassem).

1.2 Daarmee wordt invulling gegeven aan vastgestelde verantwoordelijkheid dat Rijnland zorgt voor de instandhouding van de bestaande noodkeringen

Als waterschap zijn we verplicht dat de regionale waterkeringen aan de provinciale waterkeringennormen voldoen. Daarboven geldt de zorgplicht. Er zijn geen landelijke of regionale regels/normen die stellen dat we als waterschappen noodkeringen of noodcompartimentering moeten hebben. Wel hebben we in ons calamiteitenplan vastgelegd dat het hebben van noodkeringen verstandig is en ligt er een bestuurlijke besluit uit 2005 om ze te handhaven. Het gaat hierbij dus duidelijk om instrumentarium voor de calamiteitenbestrijding.

1.3 Veel varianten zijn afgevalen; de definitieve ontwerpkeuze is nog niet gemaakt

Vanuit een brede benadering – tientallen soorten oplossingen zijn beschouwd – is een selectie gemaakt van kansrijke varianten. Eerst is heel bewust voor een brede benadering gekozen, om innovatieve oplossingen zoals een mobiele opblaasdam, mee te nemen.

Deze kansrijke varianten zijn beoordeeld door middel van een Multi Criteria Analyse. Hieruit is naar voren gekomen dat veruit het best scoren de variant balgstuw en klepstuw.

Veel mobiele oplossingen scoorden onvoldoende op het criterium 'korte sluittijd'. Ook van de vier overblijvende kansrijke varianten vielen er nog twee af, namelijk dubbele toldeuren en een hybride alternatief van dubbele puntdeuren en schotbalken (bij bruggenhoofden of landhoofden). Deze scoorden slechter op de betrouwbaarheid van het bewegingswerk en lopen een grotere kans op aanvaring, ten opzichte van de klepstuw en de balgstuw.

De varianten balgstuw en klepstuw ontlopen elkaar qua score erg weinig en zijn dan ook min of meer gelijkwaardig. Vanuit onderhoudsoogpunt lijken klepstuwen iets eenvoudiger, maar verbeterde balgstuwen scoren in de variantstudie goed op betrouwbaarheid, onderhoudbaarheid en kosten. Gezien de gelijkwaardigheid van de twee alternatieven wordt nog geen keuze gemaakt voor een van de twee, maar wordt de markt betrokken en uitgedaagd een zo passend mogelijk ontwerp aan te bieden. Dit kan nog op diverse manieren, zoals prijsvraag, functionele uitvraag, etc. Deze ontwerp vrijheid kan ook gebruikt worden om gebruik te maken van (onderdelen van de) bestaande compartimenteringswerken.

1.4 Innovatie

In 2018 is expliciet gesproken over innovatieve oplossingen. Wat lastig bleek, is het criterium van sluiting binnen 2 uur na signalering van een bres. Dit is een belangrijk criterium waarvan niet kan worden afgeweken voor noodcompartimentering op deze locaties. Hierdoor vielen tijdens de studie alle innovatieve oplossingen af.

1.5 Financieel

In het MJP 2020-2023 is geen rekening gehouden met investeringen in de noodcompartimentering. In de Begroting 2021 en het MJP 2021-2024 kan worden voorgelegd hoe de hele renovatie-opgave van de noodkeringen opgenomen wordt voor de komende jaren.

Wel is er in 2020 (en wellicht ook in 2021) feitelijk voldoende investeringsruimte omdat andere investeringen achterblijven door verschuivingen en meevallers. Er zou dus kunnen worden gekozen het voorbereidingskrediet vast op te nemen in het investeringsprogramma. Wanneer er in het komende MJP geen vervolg gegeven wordt aan deze renovatie opgave, zullen de gemaakte voorbereidingskosten volledig ten laste worden gebracht van de exploitatie 2020.

De €450.000,- is als volgt opgebouwd:

- * begeleiding uitvraag of prijsvraag: €40.000
- * nadere onderzoeken en inspecties: €50.000
- * aanbestedingsstukken, aanbestedingsprocedure : €40.000
- * ontwerp (4 locaties): €140.000
- * projectmanagement en projectbeheersing: €50.000
- * omgevingsmanagement, vergunningen (4 locaties): €50.000
- * risicopost ca. 20%: €80.000

(waarbij in de meeste activiteiten deels interne uren, maar ook kosten van ingenieursbureaus zijn opgenomen).

1.6 Kenniscontinuïteit

Het dossier 'onderhoud noodkeringen en renovatie balgstuwen' is de laatste 20 jaar al meerdere malen opgepakt en weer uitgesteld. Waarna weer eerst kosten-batenonderzoek werd gedaan, dan een projectvoorbereiding werd gestart, etc. De kennis moest steeds opnieuw worden opgebouwd. De kennis op dit dossier is meermalen opnieuw opgebouwd. Er is nu bij enige medewerkers en één van de raamcontractanten kennis van de eisen en voorkeuren bij Rijnland voor de noodkeringen. Zij zouden een prijsvraag of functionele uitvraag het snelste kunnen begeleiden, zonder kennisverlies. Een risico van vertraging of uitstel zou zijn, dat het betreffende raamcontract a.s. december 2020 afloopt en het betreffende bureau niet terugkeert voor deze begeleiding.

Risico's

1.1 Duur van de voorbereidings- en uitvoeringswerken

Bij een mogelijke dijkdoorbraak nu, zonder werkende noodkeringen, zal rond de Ringvaart de potentiële schade groter zijn dan met werkende noodkeringen.

1.2 Druk op het investeringsvolume

Het voornemen tot het opnemen van deze varvangingsopgave noodkeringen in het komende MJP, verhoogt de druk op het realiseren van investeringen t/m 2023.

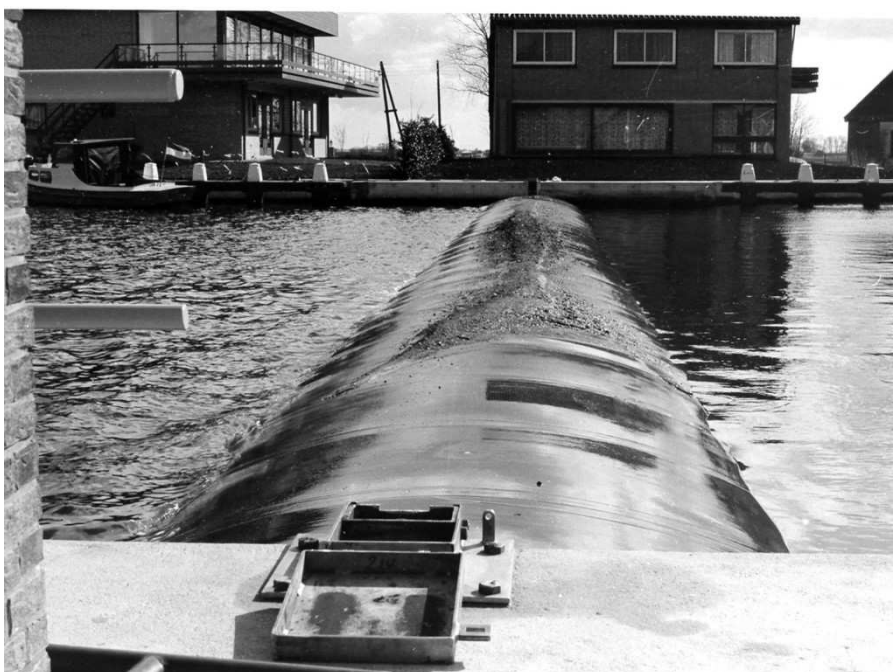
1.3 Uitvoering onderhoud/renovatie wordt duurder dan geraamd

De in deze notitie weergegeven ramingen voor de realisatie zijn gemaakt op basis van SSK-ramingen, met een bandbreedte van 45%. In deze fase hebben de ramingen aanzienlijk meer waarde voor vergelijking van de varianten onderling, dan voor bepaling van de absolute prijs.

Een go/no go moment volgt daarom nog tijdens of na de voorbereidingsfase: uw VV kan dan beslissen of de uitvoeringskosten aanvaardbaar zijn. Deze kostenraming kan dus nog aanzienlijk verschillen van de genoemde €3,6 mln.

Kaart: locaties van de vier balgstuwen (4 groene cirkels)

Foto's van huidige balgstuwen (onder: balgstuw Lisse bij test)